

2022-02-15
Kulturdepartementet

Remissvar från Manegen över betänkandet SOU 2021:77 Från kris till kraft. Återstart för kulturen.

Manegen är en nationell intresseorganisation för cirkus, varieté och gatuperformance. Manegens medlemmar utgörs av enskilda artister, kompanier, producenter, kreatörer och andra branschaktörer. Manegen arbetar med förmedling, kompetensutveckling och att skapa bättre arbetsvillkor för våra medlemmar. Manegen arrangerar daglig träning för professionella cirkusartister i samverkan med lokala och regionala aktörer på ett flertal orter i landet. Manegen verkar även internationellt inom ett antal europeiska nätverk inom cirkusområdet. Manegen är en centrumbildning med verksamhetsstöd från Kulturrådet. Vi verkar aktivt kulturpolitiskt för det växande cirkusfältet.

Manegen ställer sig positivt till flertalet av utredningens förslag. Utredningen belyser och gör det framför allt tydligt att kulturområdet är i stort behov av ekonomisk förstärkning om en återhämtning inom en rimlig framtid ska vara möjlig. Olika branscher och aktörer har drabbats olika hårt ofta beroende på branschspecifika förutsättningar. Det fria kulturlivet har drabbats särskilt hårt och konsekvenserna av detta har vi ännu inte riktigt sett och kunnat analysera. När utredningen var klar visste vi ännu inte att det snart var dags för ytterligare restriktioner och ett snabbt öppnande igen. Rimligtvis måste förstärkningar och ekonomiskt stöd fortsätta över en längre period än utredningen blickar över.

Det blev med pandemins effekter på scenkonstområdet oerhört tydligt att cirkusområdet saknar i allt väsentligt en hållbar infrastruktur i alla led. Utövarna som i huvudsak är egna företagare eller kombinatorer, stod helt utanför trygghetssystem av alla slag. För cirkusområdet räcker det inte med en återstart, det behövs en nystart eller kanske ibland ett startögonblick överhuvudtaget. Med flera av utredningens förslag bör cirkusens positiva utveckling som vi trots allt ser kunna fortsätta. Vi vill dock påpeka att cirkusen måste ges förutsättningar att utvecklas både konstnärligt och publikt och självklart definieras som ett eget scenkonstområde.

Manegen har i andra sammanhang lyft frågan om en cirkusallians och vill därför särskilt lyfta och ha synpunkter på förslaget om att stärka allianserna.

7.2.4 Stärk allianserna

Som ett kompletterande förslag vill Manegen föreslå att en utredning görs för att undersöka förutsättningarna för tillskapandet av en cirkusallians. Cirkusområdet ser ju annorlunda ut än teatern och dansen och musiken och bör därför ha mest nytta av en egen allians. Det har ju visat sig att för det fria dansområdet var tillkomsten av en dansallians mycket viktig för

infrastrukturen och samverkan inom fältet. Danscentrum var en av de drivande parterna och blev även av delägarna. (Tyvärr är historieskrivningen om alliansernas tillkomst delvis felaktig: det var enbart Teateralliansen som tillkom pga parternas överenskommelse om minskat antal fasta anställningar vid de statliga institutionerna och fick medel vid reformen som tillförde arbetsmarknadsmedel till Teateralliansen och centrumbildningarna 1999. Dansalliansen tillskapades efter en utredning inom ramen för Kulturrådets handlingsprogram för dansen flera år senare.)

En cirkusallians skulle betyda oerhört mycket för byggandet av en mer hållbar infrastruktur för området. Just nu skulle tillskapandet av en allians göra stor nytta eftersom en del andra satsningar görs inom området. Till stor del saknas ju underlag för att veta mer exakt hur branschen ser ut och därför har Manegen just avslutat en sådan kartläggning av området. Vi har dessutom gjort två enkäter till alla medlemmar under pandemin för att se hur de drabbats. En utredning bör kunna vara klar under 2022 och förankras med områdets aktörer och ge förslag på form och ägare (förslagsvis liknande ägarstruktur som Dansalliansen men kanske anställningskriterier som mer påminner om Musikalliansen). En uppstart skulle då kunna inledas 2023.

Därför föreslår Manegen att de 30 miljoner kronor som utredningen föreslår årligen 2022-2024 som förstärkning antingen innefattar bildandet av en cirkusallians eller att ytterligare medel tillförs för en uppstart och att Cirkusalliansen efter det ges permanent verksamhetsstöd.

7.3.4 Stärk förutsättningarna för civilsamhällets kulturaktörer

Kulturskaparnas behov av förmedling är mycket stort efter pandemin, med flaskhalsar och köbildning efter inställda pjäser, konserter, föreställningar och utställningar. Vi är därför förvånade över att **centrumbildningarna**, kulturutövarnas egna branschorganisationer för förmedling, främjande och kompetensutveckling inte alls lyfts fram i utredningen.

Centrumbildningarnas möjlighet att ge stöttning i form av rådgivning, yrkesgemenskap och plattformar har dessutom en extra viktig funktion just nu för ensamarbetande kulturutövare som drabbats både ekonomiskt och mentalt av pandemin.

Våra 13 ideella organisationer har hög kompetens inom våra respektive yrkesområden, och kan snabbt skala upp verksamheten för att möta behoven hos våra 12 000 medlemmar. Under pandemin har vi fått tillfälliga förstärkningar, vilket gjort skillnad, men det krävs långsiktig stabilitet för att vi ska kunna arbeta hållbart.

Som arbetsförmedlande organisationer behöver vi kunna ta del av resurser från det arbetsmarknadspolitiska området. Detta eftersom Arbetsförmedlingen inte vänder sig till egenföretagare, vilket våra medlemmar till största delen är. Förmedling av uppdrag inom kultursektorn görs bäst av de som kan branschernas specifika villkor, och vi vet hur vi når ut till uppdragsgivarna.

Förslag: För över resurser från arbetsmarknadspolitiken till centrumbildningarnas förmedlingsverksamhet och kompetensutveckling riktad till kulturutövare. Förstärk centrumbildningarnas kulturpolitiska uppdrag som stöd för det fria kulturlivet och se över hur en långsiktigt hållbar finansiering kan tillgodoses.

För Manegen

Margreth Elfström, ordförande